

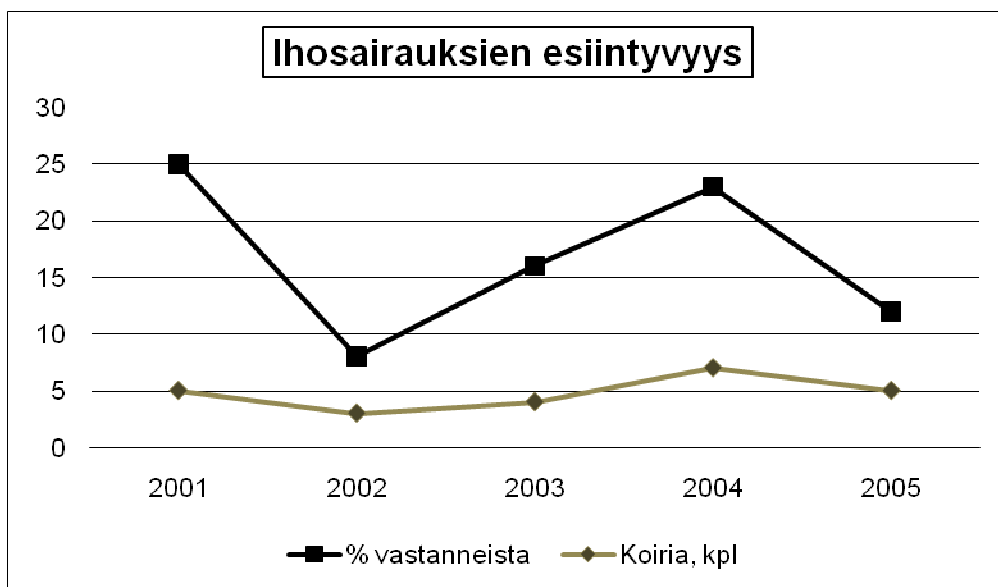
PUOLI VUOSIKYMMENTÄ TERVEYSKYSELYÄ

Vuosittain vuodesta 2001 lähtien tehtyjen terveystarkastusten mukaan reilusti yli puolet kessuista selviää kolmen vuoden ikään ilman sairauksia. Vastaavasti noin joka kolmas kessu on sairastanut jotain, vähäistä tai vakavampaa, kolmanteen ikävuoteensa mennessä. Yksittäisistä sairauksista ihosairaudet ovat edelleen koiriemme tavallisin vaiva. Noin 15 prosenttia kessuista kärsii tai on kärsinyt jostain ihosairaudesta vuosien 2001 - 2005 terveystarkastusten perusteella. Kuitenkin kuolinsyytilastoissa näkyvissä ovat ihan muut sairaudet: kasvaimet ja epilepsia.

Nivelvaivat vuonna 2005 rekisteröityjen riesana

Tuorein terveystarkastusvuosikerta ovat vuonna 2005 rekisteröidyt keeshondit. Näiden koirien omistajat saivat ensimmäisen terveystarkastuksensa vastattavakseen vuonna 2009. Kiitos kaikille vastanneille! Huomiota herättävää tässä ikäluokassa oli tuki- ja liikuntaelinten sairauksien runsaampi esiintyminen aikaisempiin vuosiin verrattuna. Ylipäätään tuki- ja liikuntaelinsairauksia ei aikaisempien terveystarkastusvuosien mukaan kessuilla ole esiintynyt käytännössä ollenkaan. Vuonna 2009 kaikkiaan kuuden kessun (15 prosenttia vastanneista) ilmoitettiin kärsivän erilaisista jalkoihin liittyvistä vaivoista. Viisi näistä oli nivelrikkomuutoksia pääsääntöisesti kynnärnivelessä ja yksi ristisidevamman. Kaksi nivelrikkomuutosta paikallistuu samaan pentueen koiriin; muut tapaukset ovat eri pentueista.

Ihosairauksia esiintyy myös vuonna 2005 rekisteröidyillä kessuilla. Lukumääräisesti erilaisista ihosairauksista kärsii viisi koira, mikä on 12 prosenttia kyselyyn vastanneiden koirien määrästä. Yksi tapaus on luokiteltavissa atopiaksi, muissa tapauksissa tarkasta diagnoosista ei ole tietoa. Terveystarkastuksen viisivuotisen historian aikana ihosairauksien esiintyvyys on asettunut keskimääräisesti 15 prosentin tuntumaan (kuva 1). Muita sairauksia kuten kilpirauhasen vajaatoimintaa ja epilepsiaa on raportoitu aivan yksittäisiä tapauksia koko viiden vuoden aikana.

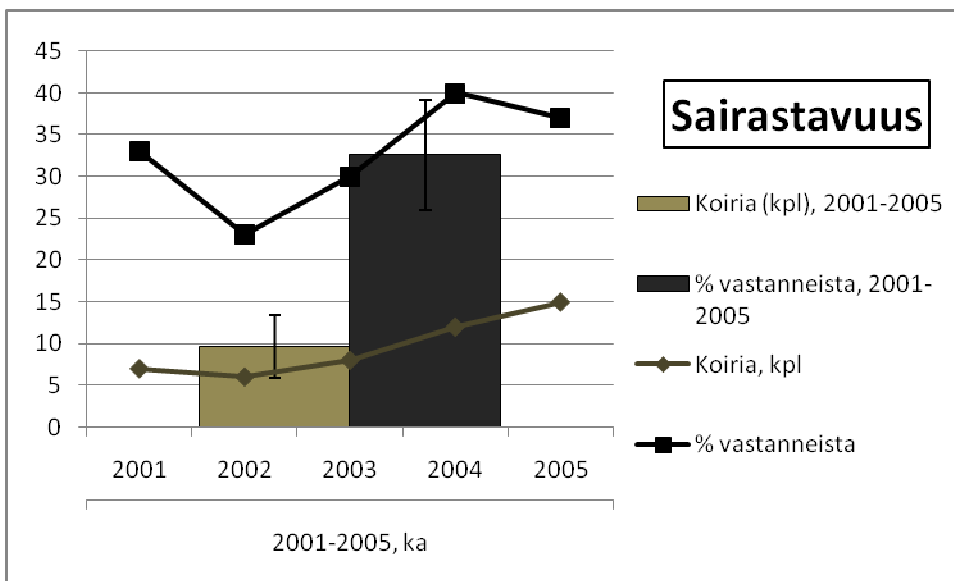
Kuva 1.

Ihosairauksien esiintyvyys suomalaisilla vuosina 2004-2005 rekisteröidyillä keeshondeilla terveystarkastustulosten perusteella.

Vuosikerrasta 2005 saatiin vastauksia 41 kappaletta, joten vastausprosentiksi muodostui yli 60 prosenttia. Jokaisesta vuoden 2005 rekisteröidystä 19 pentueesta, tuontikoirat mukaan lukien, saatiin vähintään yksi vastaus. Hienoa aktiivisuutta kessujen omistajilta! Vastausten määrän ja tasaisen pentuekohtaisen hajonnan perusteella otostamme voidaan pitää viidennenkin kyselyvuosikerran osalta varsin edustavana.

Kolmannes kessuista sairastaa

Koko terveystieteiden historian ajalta, aina vuonna 2001 rekisteröidyistä koirista lähtien, keeshondien sairastavuus näyttäisi liikkuvan noin 30 prosentin tietämissä kolmen vuoden iässä. Vastaavasti reilusti yli puolet, noin 70 prosenttia, kolmivuotiaista kessuista porskuttaa elämässään eteenpäin ilman sairauksien kiusaa. Tietoja keeshondien vuosittaisesta sairastavuudesta on kuvassa 2.

Kuva 2.

Suomalaisten vuosina 2001 - 2005 rekisteröityjen keeshondien sairastavuus (kappalemäärä ja prosenttiosuus kaikista terveystieteiden osallistuneista koirista, joille on ilmoitettu vähintään yksi terveystietelomakkeessa mainittu sairaus).

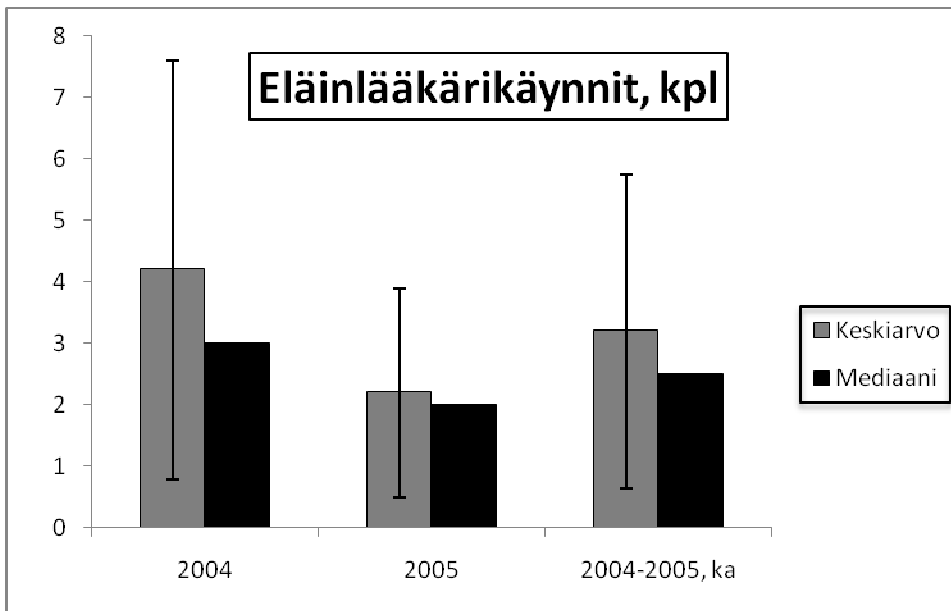
Sairastavuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä sitä osuutta terveystieteiden osallistuneista keeshondeista, joille on kirjattu mikä tahansa terveystietelomakkeessa mainittu sairaus kolmen vuoden ikään mennessä. Terveystieteiden keskitytään varsin voimakkaasti pidempikestoisiin tai pysyviin sairauksiin, ja esimerkiksi yksittäisiä tapaturmia ja ohimeneviä ruoansulatuskanavan vaivoja ei haluta kirjautuvaksi terveystietetietoihin.

Sairauksista kärsivien koirien kappalemäärät ovat lukumääräisesti vähäisessä rodussamme varsin pieniä. Lisäksi sairastavuustietoja on kerätty vain kuluva vuosituhaten alkupuoliskon aikana syntyneistä koirista, jotka ovat ehtineet saavuttaa kolmen vuoden iän. Niinpä tällä hetkellä sairastavuuden vuosittaiset keskiarvot heittelevät melkoisesti eikä sairastavuuden pidemmän ajan kehityksestä voida todeta oikeastaan mitään. Sairastavuus on kuitenkin mielenkiintoinen ja merkittävä tiedonpala, joka antaa kokonaiskuvaa rotumme terveydentilasta. Jaksakaamme siis jatkaa terveystieteiden tekemistä ja niihin vastaamista!

Muiden rotujen osalta todettakoon, että sairastavuustietoja ei juuri ole mainittu lukumääräisesti suurimpien rotujen jalostuksen tavoiteohjelmissä. Oman rotumme sairastavuuden arviolta on siis vaikea löytää vertailukohtaa. Saksanpaimenkoiran tuoreimmassa terveystieteiden (vuodelta 2005) tuloksissa kuitenkin todetaan noin neljänneksen koirista sairastavan jotain pitkäkestoista sairautta.

Peruskessu käy eläinlääkärissä noin kerran vuodessa

Kahden viimeisimmän terveystarkastusvuosikerran (vuosina 2004 ja 2005 rekisteröidyt koirat) tulosten perusteella kessut ovat käyneet eläinlääkärissä jonkin sairauden tai vamman vuoksi keskimäärin noin kolme kertaa kolmen vuoden ikään mennessä. Koiran eliniälle jaettuna käyntejä kertyy nuorelle kessulle siis noin yksi vuodessa. Nartut ja urokset tuntuvat käyvän eläinlääkärissä yhtä usein. Kuvassa 3 on esitetty eläinlääkärikäyntien vuosittaiset ja yhteenvetotiedot.

Kuva 3.

Suomalaisten vuosina 2004 ja 2005 rekisteröityjen keeshondien eläinlääkärikäyntien lukumäärä kolmen vuoden ikään mennessä (keskiarvo + keskihajonta ja mediaani).

Näihin eläinlääkärikäynteihin eivät kuulu säännölliseen terveydenhuoltoon liittyvät käynnit kuten rokotukset. Sen sijaan eläinlääkärikäynteihin kirjautuvat myös äkilliset ja ohimenevät vaivat kuten tapaturmat, jotka jäävät tarkoituksella sairastavuustietojen ulkopuolelle.

Eläinlääkärikäyntien lukumäärän merkityksen arvioinnissa on tällä hetkellä turvaututtava lähinnä maalaisjärkeen – vertailutietoa muista roduista tai pidemmän aikavälin seuranta omasta rodusta ei toistaiseksi ole tarjolla. Jos koiran kanssa joutuu käymään eläinlääkärissä keskimäärin yhtenä päivänä vuodessa, ei se tunnu aivan mahdottomalta elämältä.

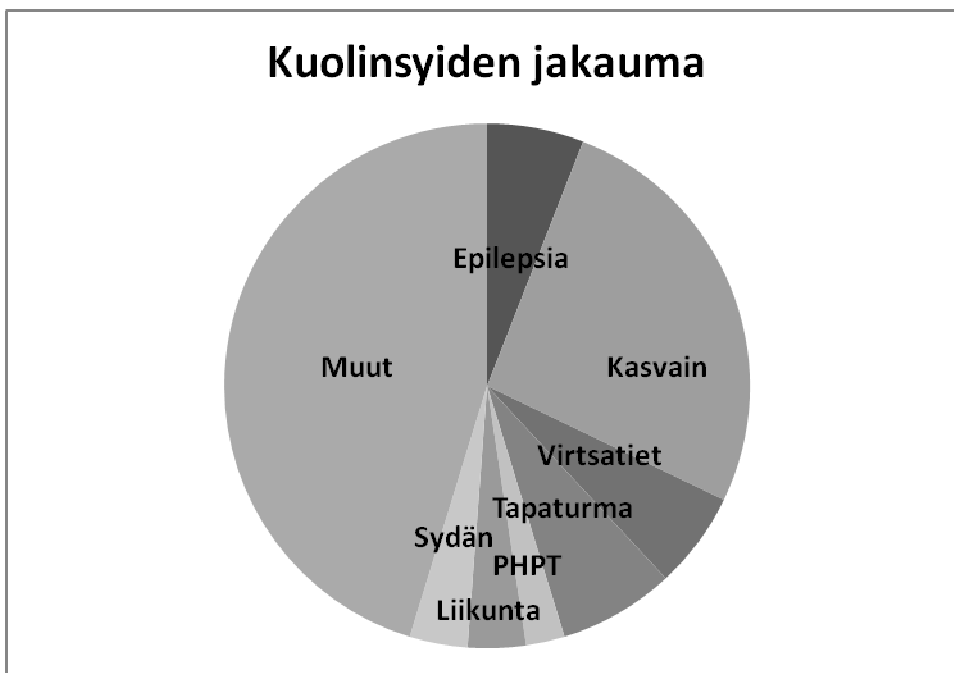
Keskiarvotieto voi antaa tällaisessa tapauksessa hieman harhaan johtavan kuvan todellisuudesta. Usein tämän sorttisissa asioissa hankaluudet kasaantuvat tietyille yksilöille ja valtaosa luistelee elämässä ongelmitta eteenpäin. Esimerkiksi ihmisten kohdalla aika pieni osa populaatiosta kuluttaa valtaosan valtakunnassa myydyistä alkoholista. Kuitenkin kessujen eläinlääkärikäyntien suhteen keskiarvo ja mediaani (keskimmäinen havainto) pysyvät varsin lähellä toisiaan, jolloin eläinlääkärikäyntien jakauma tuskin on aivan mahdottoman vino. Vaihteluväli pienimmästä arvosta suurimpaan on vuoden 2004 aineistossa iso, aina nolasta käynnistä liki 20 käyntiin. Seuraavana vuonna (2005) vaihteluväli on nolasta käynnistä vain viiteen. Hajontaa vuosittaisissa eläinlääkärikäyntien keskiarvoissa on runsaasti, mutta mitä muuta kahden vuoden ja noin sadan koiran aineistossa voisi odottaakaan.

Keeshondien keski-ikä noin 10 vuotta

Suomalaiset keeshondit elävät noin kymmenen vuoden ikään yhdistyksen tekemän eliniän ja kuolinsyiden seurannan perusteella. Tietoja on kerätty omistajien ilmoitusten perusteella sekä mahdollisuuksien mukaan Kessu-lehdessä julkaistuista "Muistaen" ilmoituksista. Nykyään myös Kennelliitto kerää tietoa koirien eliniästä sekä kuolinsyistä. Tiedot voi käydä oman (vaikka jo kauan sitten edesmenneen) koiransa kohdalta ilmoittamassa sähköisesti Kennelliiton jäsenten OmaKoira-palvelussa.

Vaihtelua löytyy eliniästäkin noin neljän vuoden verran keskihajonnan avulla mitattuna. Mediaani on 11 vuotta, joten näyttäisi siltä, että isot poikkeamat keskiarvosta painottuvat lähinnä hyvin nuorena kuolleisiin yksilöihin. Niinpä merkittävä osa kessuista kiipeää eliniässään toiselle kymmenelle – onneksi.

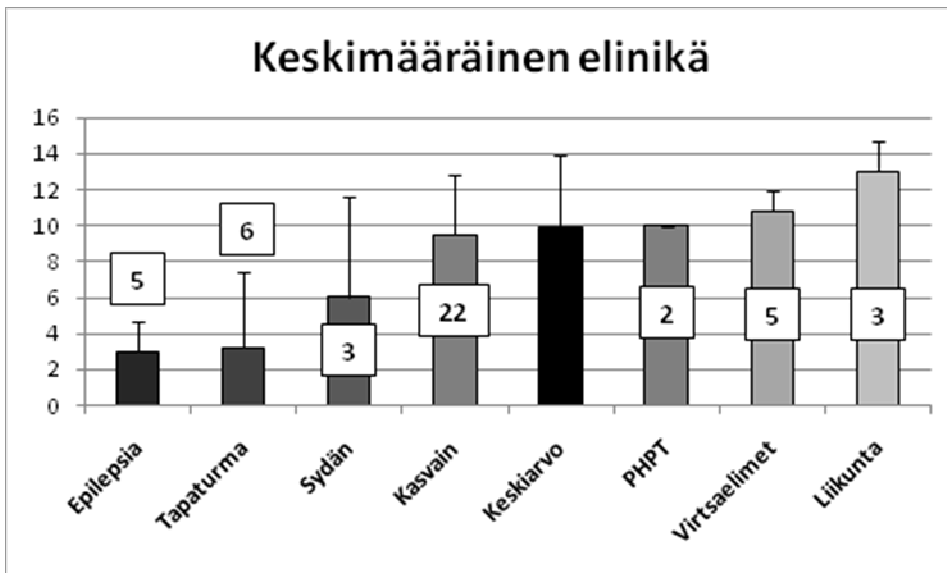
Yksittäisistä kuolinsyistä erilaiset kasvainsairaudet ovat yleisin. Kasvainsairaudet ovat hyvin tavanomainen kuolinsyy koirilla ylipäätään. Havainto on sinänsä hieman hämmentävä, sillä eihän kasvainsairauksilla esimerkiksi koirien jalostuskäyttöä mietittäessä taida olla juuri minkäänlaista painoarvoa. Vaikka mitään rautalankaohjetta kasvainsairauksien vastustamiselle tuskin on olemassakaan, kannattanee asian pohtimiseen käyttää joitain joutohetkiä. Jalostustoimikuntakin tehnee näin. Kuolinsyiden jakauma on esitettyä kuvassa 4.

Kuva 4.

Suomalaisten keeshondien kuolinsyiden jakauma rotuyhdistyksen tekemän kuolinsyiden seurannan perusteella. Kuvassa on yhteensä 85:n vuosina 1973 - 2009 syntyneen koiran tiedot.

Kuolinsyistä erityisen merkittäviä ovat ne, jotka johtavat koiran menehtymiseen huomattavasti ennen rodun keskimääräisen eliniän täyttymistä. Kuolinsyitä ja saavutettuja elämäkaren pituuksia on esitettyä kuvassa 5. Aivan ensimmäisenä on huomattava, että sairauskohtaiset koiramäärät ovat häviävän pieniä! Nykyisellä tiedolla näemme siis korkeintaan hieman suuntaa antavaa arviota siitä, minkä ikäisenä koiramme menehtyvät mihinkin sairauteen; ja tämäkin suunta saattaa vaatia vielä myöhemmin korjausta.

Kuva 5.

Suomalaisten keeshondien tärkeimmät kuolinsyyt ja eliniät (vuosia, keskiarvo ja keskihajonta) suhteessa keskimääräiseen elinikään rotuyhdistyksen kuolinsyiden seurannan perusteella. Luvut pylväiden kohdalla ovat sairaudesta kärsineiden koirien lukumääriä.

Joka tapauksessa, ei liene yllättävää, että tapaturmat korjaavat satoa juuri nuorten koirien keskuudessa. Lisäksi eliniänodotustenkin valossa uskaltanee lisätä painoa epilepsian vastustuksen eteen tehtävälle työlle. Sen sijaan, kessumme näyttäisivät sinnittelevän PHPT:n ja todennäköisesti sen kylkiäisenä tulevan munuaisten vajaatoiminnan kanssa varsin urhoollisesti ja korkeaan ikään. Toki munuaisten vajaatoiminta on yksi vanhojen eläinten "tyyppivioista". Hieman kärjistäen voisi sanoa, että koira kuolee munuaisten vajaatoimintaan (tai kasvainsairauksiin), jos on muilta vaivoilta välttynyt ja elää riittävän pitkään.

AINEISTO

Suomen Keeshond ry:n jalostustoimikunta toteuttaa terveystarkastuksen vuosittain. Kysely tehdään postitse lähetettävällä ja palautettavalla lomakkeella. Kysely lähetetään vuosittain niille Suomessa rekisteröidyille keeshondeille, joiden rekisteröintivuodesta on kulunut kolme vuotta. Mukaan otetaan myös kyseisen rekisteröintivuoden aikana Suomeen tuodut koirat (jotka voivat siis olla iältään jotain muuta kuin kolmevuotiaita). Kysely uusitaan samoille koirille kahdeksan vuoden kuluttua näiden rekisteröintivuodesta.

Ensimmäinen terveystarkastus toteutettiin vuonna 2004 jolloin ensimmäiseksi terveystarkastusvuosikerraksi muodostui vuonna 2001 rekisteröidyt keeshondit. Tästä eteenpäin kysely on tehty vuosittain, ja tuorein terveystarkastusvuosikerta on vuoden 2005 aikana rekisteröidyt. Kuluvana vuonna (2010) on lähössä ensimmäinen uusintakysely ensimmäiselle terveystarkastusvuosikerralle.

Terveystarkastuksen puolen vuosikymmenen historian aikana keeshondeja on rekisteröity yhteensä 280 kappaletta. Näistä 223:lle on onnistuttu lähettämään terveystarkastus. Vastauksia on saatu yhteensä 143 kappaletta 4:sta eri pentueesta. Vastausprosentiksi muodostuu siis 64 prosenttia lähetetyistä ja otoskooksi 51 prosenttia kaikista rekisteröidyistä.